

SLOVENSKI NAROD.

Izbaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemana za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gl., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poštnina iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gl. 50 kr., po pošti prejemana za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši „gledališka stolba“. Opravništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Na delo!

Klic z Notranjskega.

Mi Slovenci spoznavamo svoj žalostni položaj in hrepenimo po boljše bodočnosti. Da se ta prikaže, se trudimo, pa kljub temu nij videti velikega napredka. Kje tiči uzrok? Jedinost le v tem, ker si nijmo ustvarili zdrave podlage za svoje narodno delo. Nam je treba ustanoviti si materialno blagostanje in ga ohraniti. Revno ljudstvo nij sposobno za višje čute in misli, revno ljudstvo ne more postati političen faktor. Tist izmed nas bo največji narodov dobrotnik, tistega ime se bo po vsej pravici najbolj slavilo, kateri nas privede do blagostanja. Da se to zgodi, je treba naše zanemarjeno kmetijstvo in še malo razvito obrtnijo vzdigniti in kreditne razmere poboljšati, treba je na to gledati, da postane naše ljudstvo delavno in varčno. Našim voditeljem naj bo od zdaj naprej to vprašanje najglavnejša točka njih programa. Marsikdo poreče: Lepa je ta ideja, a kako jo izpeljati. Vse se more, če se hoče in mi Slovenci moramo hoteti, ker hočemo častno živeti. Za uresničenje tega vprašanja je treba treznih in tehtnih pogovorov. Najbolj primerni čas za tako posvetovanje bi bil zdaj meseca septembra v Ljubljani, kjer se deželni poslanci snidejo. Naj se za zdaj osnuje odbor za Kranjsko, ta naj izdela program in naj potem povabi v posvetovanje državne in deželne poslance in častito duhovščino, advokate, notarje in sodnike, župane in učitelje, posestnike, trgovce in obrtnike. Vsak, kdor se tega shoda udeleži, naj doma globoko preiskuje uzroke naše revščine in naj potem nasvetuje pripomočke, s katerimi se siromaštvo odstrani. Zbor takih mož naj napravi zdrav in krepak sklep in naj potem od-

ločno na to dela, da se želja dejansko uresniči domovini v prid in korist. Notranji glas mi pravi, da bo to delo imelo blagodejen uspeh za našo domovino, ako se mirno pa možko lotimo tega svetega opravila. Prepričan sem, da nas bode podpirala slavna vlada v tem podjetji na vsak mogoč način.

Nas Slovence mora le jedna večna resnična ideja navdajati in da se ta uresniči, moramo svoje moči koncentrovati in ne cepiti. Na dan shoda moramo se torej odločiti za velik, dobro uredovan političen dnevnik in le za jeden lepoznavski list, moramo se potegniti za „Slovenskega Pravnika“ in razgovarjati se o narodnem domu v Ljubljani, katerega prav živo potrebujemo.

Odbor naj skrbi ta dan za dostojno veselico, katere čisti dohodek naj se izlije v Jurčičevo ustanovo.

Slovenci! pokažimo, da znamo vse poza biti, kadar gre za blagor domovine.

Slovenci! dokažimo, da smo in da hočemo častno živeti.

Slovenci! vcepimo kmetu up v boljšo bodočnost v sree, da nam ne obupa.

Kdo izpregovori prvo besedo o tem nasvetu? — G.

Železne postave.

V mislih imam postave narodnega gospodarstva, ki so gotovo najbolj veljavne po vsem svetu. Zastonj se jim ustavljaš — neusmiljeno te vržejo pod kolo in zdrobijo, če ne tvoje osebe, gotovo pa tvoje premoženje. Ako jih pa razumeš, ako se ravnaš po njih, lahko si pridobiš neko moč v materialnih zadevah, in pravično bodeš sodil o čudnih prikaznih, o razširjenih predsodkih.

Tako še nij dolgo, kar so jeli Nemci in Slovenci zabavljati našej malej in velikej obrtniji, češ, da izdeluje blago, ki je sicer po ceni, ali jako slabo (billig und schlecht). Ta sodba se je slišala zlasti pri zadnjem svetovnem razstavi v Parizu o veliko-nemškej industriji.

Ali so res krivi obrtniki in fabrikanti, če izdelujejo slabo blago po ceni? Nikakor nijso; izdelovati namreč morajo tako blago, kakršno kupci zahtevajo. Vsak fabrikant bode ravno tako rad izdeloval drago in dobro blago, če najde kupca zanje; ali če ga najde le za slabo blago po ceni, izdelovati mora poslednje. Kaj tedaj pomeni to stanje naše obrtnije? Kaj bi pomenilo, nego da je ljudstvo obožalo, da si ne moremo dragega in boljšega blaga kupovati.

Ravno to isto velja, če nahajamo po našej deželi krajev, kjer ljudstvo zdaj pije žganje, a pred nekoliko leti je pilo vino. To se nij zgodilo zavoljo slabe šole, niti zavoljo slabe pridige — to je znamenje slabih časov v denarstvenem oziru; to se utegne na bolje obrtniti le takrat, kadar se bode zopet več pridelalo, ali več zaslužilo.

Pristavil bi zdaj lahko premišljevanja: Ali je dobro, v takih časih še več blaga ali denarjev pokončati, namreč draga javna poslopja ali železnice i. t. d. graditi? Pa to nij moj namen — odstraniti hočem le nekatere razširjene predsodke.

Takim prištevam, kar sem čital nedavno v „Slovenskem Narodu“ o hranilnicah. Po mojem prepričanju so ti zavodi jako koristni bili na dve strani. Prvič je naš posestnik našel v njih gotovo najbolj po ceni kapital, ker vsakemu drugemu kapitalistu je moral dajati višje obresti. Dajal mu je često pridelke, ali v račun jih je spravil le po najnižej ceni. Vprašajte

Listek.

S pota.

X.

Trondhjem, 10. avgusta.

Ali je bolj sitna in neprijetna dolgoletna vožnja v prahu in vročini na železnici ali o slabem zimsko burnem vremenu po morji, ne vem, dasi ob različnih prilikah sem oboje poskušal, posebno pa zadnjo vožnjo še zdaj ob potovanji na nordkap in nazaj, to vendar vem, da se človek po trudapolnem potovanji v dobrem hotelu, kjer se mu z vsemi mogočimi ugodnostimi postreže, tako srečnega čuti, kakor drugače redko kdaj. Meni je prav mило in drago, da sem se v lepo in prijazno mesto Trondhjem vrnil, ker tukaj uže človek vse ugodnosti nahaja, katere mu civilizirani svet dati more.

Potovalci na nordkap smo letos vsi več

ali menj nezgod in neprijetnostij imeli; vreme je, kakor Norvežani sami tožijo, letos neusmiljeno deževno in mrzlotno na Norvežkem; jaz sam pa moram priznati, da celo prošlo zimo nijsem toliko zmrzoval, nego ravnokar zadnje dni julija in s početka avgusta, dokler nijsem v drugič sem doli v Trondhjem došel. Na celej vožnji na nordkap od Trondhjema in nazaj je bilo samo v Tromsöji, od koder sem vam zadnjič pisal, par lepih, jasnih in toplih dni, zato pa je bila vožnja potem dalje proti severu prava zimska ekspedicija. Parobrod „Kong Halfdan“, na katerem sem se vozil, bil je zadnji za letošnje nordkapske pohajalce; zavoljo nesreče, katera je „Nord-Stjerne“ — Severno zvezdo — zadela, si zdaj nobena ženska nij več na nordkap upala; vozili smo se torej samo možki ter se po svoje z dežjem in mokrotnim mrazom tolažili, kar sicer tudi nij bilo brez ugodnosti. V obče je vožnja na

nordkap silno zanimljiva; nam južnjakom nove in zato nekaj čudežne prikazni silno ugajajo in torej, rekel bi, še največjega tópeca nekoliko iz navadne letargije zdramijo; vendar, ako jih človek mnogo dni v istej jednodličnosti opazuje, se jih ipak naveliča, utruđi se mu duh in oko. Naša ekspedicija je došla na nordkap v svetlej, akoravno burnej noči mej 3. in 4. avgustom. Vsi potovalci smo se podali na zemljo, kjer smo s tega severnega „nosa“ si severno lice, s ponočnim solncem razgledovati želeli; vendar gosti oblaki so nam zakrivali nebo, na ledenem morji je ležala megla in zakrivala ves daljni razgled: vsa poezija zginila je, v severnej megli, v katero so kanoni našega broda pokali. Na nordkapu samem človek ničesar družega iskati ne more nego lep razgled in kadar še megla tega zakriva, ničesar ne najde; da, pač! v lepem zalivu je polno vsakojakih severnih cvetic, teh si po-

Haložane, koliko so dobivali za vino, ki je bilo uže prodano po trsnem cvetu! Ali naj računi kmet, ki je pripustil upniku par ogonov svoje zemlje namestu obresti, koliko so nesli ti ogoni? Ali tam, kjer je navada tista „reja“ živine, kjer namreč upnik kupi dolžniku par juncev, ali telico, in po prodaji razdeli ž njim višjo ceno, ki se je pridobila — koliko obresti jemlje tam upnik?

Druga koristna stran pa je, da hranilnice delajo večinom vsaj z nekaterimi neplačanimi uradniki, namreč s članovi okrajnega ali mestnega zastopa, in da tedaj morejo prihraniti vsako leto dober kos svojih dohodkov za okrajne ali mestne namene. Ali to nij boljše, ko če bi se za take namene moralo plačevati več okrajnih ali mestnih doklad na cesarsko štibro? Kdo sme reči, da so hranilnični dolžniki po takem plačevanju za mestni tlak, ali za okrajne ceste? Pridelali so to tisti gospodje, ki so zastonj delali po več ur na teden v hranilnici, ne pa dolžniki njeni! Kaj bi pa kmet rekel v enakem slučaju? Postavim, da si je zidal novo hišo, in da bi mu rekel mesar, kateremu je vole prodal, ali hlapec, ki ga je služil več let: Jaz sem Ti hišo zidal!

Ne bojte se, da bi dolžniki plačevali previsoke obresti! Tudi visokost obresti se ravna natanko po železnih postavah narodnega gospodarstva. Hranilnice namreč terjajo popolno varnost svojega kapitala po intabulaciji. Ravno zato morajo terjati nižje obresti, ko drug kapitalist, ki ne išče jednake varnosti. Baš zato so morale vse hranilnice nedavno znižati obresti od 6% na 5%. Denarja — namreč za izposojanje pripravljene denarja — je bilo toliko, da so uže banke izposojale na menjice po 6%. Zato, in iz nobenega drugega uzroka so morale hranilnice pomanjšati svoje obresti. Kadar bode takega denarja še več, pomanjšale bodo hranilnice svoje obresti še dalje — prej pa ne. Ravno tako gotovo bodo obresti zopet poskočile, kadar bode tistega denarja menj. Resnica pa je, da tiste obresti tudi nikoli ne bodo bolj nizke, nego kakor bode kazalo. Tudi nobeden kmet ne bode prodal svoje telice za 50 gld., če dobi zanjo lahko 60 gld. Tedaj tudi po zdanjih razmerah ne smemo pričakovati kapitala na 4% ali 3% pri nas.

Predsodek je tudi, če se je potezal vaš dopisnik za to, naj bi hranilnice, kolikor mogoče brez troškov izterjevale svoje zaostanke. Kaj pa je tista moč, ki prisiljuje dolžnika k rednemu plačevanju dolžnih obresti? Nič dru-

hajalci za spomin na nordkap nabirajo ter, ako so še mladi, svojim ljubim pošiljajo; jaz sem si v jezi na meglo in burjo — in še na nekaj drugega — vtaknil v žep par oguljenih kamenov.

Kar je ob polarnem in ledenem morju najbolj občudovanja vredno, je neizmerna obilnost mnogoterih rib; človek si komaj misliti more, kako se vse to živalstvo v vodi živi. Od Tromsöja naprej je posebno zanimljivo opazovati some ali vale; ti morski velikani so se mnogoštevilno mimo našega parobroda kotali ter vodo kakor umetni vodometi visoko v zrak brizgali.

Rad bi Vam še nekoliko o ribolovu in posebno o znamenitem kraljevskem mestu Trondhjemu pisal, vendar čas mi primanjkuje in uže mi je treba skrbeti za priprave na drugi morsk pot s Trondhjema t'a čez severno morje v ponosno Veliko Britanijo.

Dr. Ahasverus.

zega nij, ko strah pred sodnimi, tudi advokatovimi troški. Ko ne bi bilo tega strahu, obračal bi tudi dober gospodar dolžni denar na druge namene — slab gospodar pa bi ga zapravljaj. Odpravite danes tist strah, in množili se bodo zaostanki pri hranilnicah, in propadalo bode še več slabih gospodarjev, kot dosihmal!

Kakovšna ravnila sledijo iz teh razmer? To je lahko. Nobeden gospodar naj se ne zadolži brez neogibne potrebe, tudi ne pri hranilnici. Če se pa mora zadolžiti, naj se obrne do hranilnice. Potem pa naj v dobrih letih ne plačuje samo dolžnih obrestij, nego naj položi tudi na stran, da ima s čim obresti plačevati v slabih letih, ali celo odpraviti ves dolg. Kdor pa v dobrem vinskem letu po več tednov s svojimi sosedi obiskuje klet za kletjo, tak naj se ne čudi v slabem letu, če mu potrka birič na vrata. Sami se moramo ozdraviti v gospodarstvenih zadevah — drugi nas ne bodo. Prav iz srca vesel sem bil blizu pred letom dnij nekega dobrega dopisa v „Slov. Narodu“, ki je pisal v tem smislu o oderuhih.

Naj omenim še jedno geslo, ki je bilo proglašeno nedavno pri Čehih in tudi v „Slov. Narodu“. Namreč: „Svoji k svojim“ ste svetovali — v tem pomenu, da Slovenec naj kupi le od narodnega trgovca itd. Geslo je na videz prav lepo, ali veljavo ima le majheno. Dobro gospodarstvo namreč terja, kupiti blago tam, kjer je pri jednakej ceni bolje, ali kjer je jednako blago boljši kup, ali odkoder je bliže. Kdor ravna zoper ta železna pravila, tist najprej dela škodo sam sebi. Kaj pa hasni našej slovenskej celokupnosti, če je narodnjak trgovec od mene dobiček imel, jaz sem pa škodo trpel, ker nijsem kupil od drugega? To se poravna, in celoti se nij pomagalo prav nič. Navedeno geslo se tedaj da rabiti le v toliko, da pri popolnem enakih gospodarskih razmerah (katere se pa nahajajo le malokedaj) naj prednost dajemo narodnjaku.

Dosti bolje pa je to geslo: Naj bode narodni trgovec tist trgovec, ki ima najbolje narodno blago, in najbolj po ceni! Naj bode narodni delavec, ali zdravnik, ali advokat tist, ki dela najzvesteje, umno, pridno in najbolj po ceni! Naj izdelujejo in pridelujejo naši narodni obrtniki in gospodarji mnogo blaga, prav po ceni, prav izvrstnega! Tako gotovo pridemo naprej, še davno hitreje, ko z onim geslom: „Svoji k svojim!“

Dr. Janko Serbec.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 20. avgusta.

„Morgenpost“, ki sicer nij imela navade pisati pomirljivo, prinaša dolg članek o **spravi**. Ker prihajajo taki glasovi iz Dunaja, in sredine nemške stranke, hočemo tukaj navesti, kar govori „Morgenpost“. Ona pravi: „Naj ljudstvo pogine, da le obvelja in triumfira strankarski program. Ljudske mase naj ostanejo politično brez pravice, naše blagostanje naj se decimira, naša obrtnija naj se pahne v prepad, kaj to briga strankarske voditelje, — če le mogó boj za strankarski program nadaljevati nemoteni in neovirani. Čim žalostnejše so razmere, tem veseleje je, da se iz sredine ljudstva na pozitiven in odločen način prikazuje volja, nacionalnim prepričanjem koncu narediti in čez glave strankarskih voditeljev, in njihovim agitacijam navzlic dospeti do bratske solidarnosti. Od vlade pričakujemo, da bode vporabila ves vpliv, da to mišljenje širi in pospešuje . . . Sence nezadovoljnosti bodo zgignile in kmalu bode vzšlo solnce nacionalne

jedinosti, v blagor države in vseh narodov“. To so prijazni glasovi, škoda le, da drugi nemško-ustavovorni listi pišejo drugače.

Pred kratkim vedeli so **ogrski** listi mnogo govoriti o rumunskaj agitaciji proti Ogrskej in uže napovedavali vojsko. Nu, glavice ogrske so bile nekoliko preveč razburjene, vse se je zopet poravnalo mirnim putem.

Ogrski listi so še vedno teh mislij, naj bi Avstrija anektirala **Bosno**.

Vnanje države.

Znamenito je, da se italijanski listi še vedno bavijo z **romanjem Slovanov v Rim**. Marsikatero zanimljivost prinaša „Bersagliere“. On pravi, da je vatican unet pospeševalec narodne ideje pri Jugoslovanih. Kot dokaz te trditve navaja ta list ustanovitev Ciril in Metodovega praznika. „Bersagliere“ meni dalje, da bi se lahko na tem cerkvenem zjedinenju: sezidalo politično zjedinenje. Dalje konstatira z radostjo ta list, da gojijo Slovani povsod prijazno mišljenje do zjedinjene Italije. On svetuje Italijanom naj bi stopili v ožjo dotiko z Jugo- in Zapado-Slovani, naj bi se seznanjevali z njihovim kulturnim življenjem. Po zgledu nemških vseučilišč in pojedinih francoskih in angleških učenjakov naj bi tudi v Italiji jeli se pečati z učenjem zgodovine in literature slovanske. V slovenskih krajih nastavljeni italijanski konzuli naj bi si prizadevali, da se bolj natanko seznanijo z političnimi razmerami in kulturnim življenjem slovanskim. Mi z veseljem pozdravljamo to prijazno mišljenje italijansko do Slovanov, ker nam tudi potrjuje, da povsod prodira bolj in bolj misel, da bodo Slovani jeli igrati zdaj svojo ulogo.

V **Francoskej** dela se povsod neumorno in agitira za volitve, ki se bodo vršile daues.

Iz **Afrike** se slišijo neprijetni glasovi za Francoze. Bu-Amema šel je v Oran in tu skuša arabske rodove naščuvati proti sultanu Sidi Muleju Kassanu. Če se mu to posreči, potem preti Francozom nevarnost. — Iz Tunezije pa poroča „Temps“, da so ujetniki pri Sfaxu zaprti v Goletti raztrgali verige, stražnike umorili in ubežali. Bežali so čez glavni trg, vihteli v rokah orožje, nože in palice. Evropejci in židi, ki so mislili, da je vstaja, jeli so prestrašeni kričati in se skušali poskriti.

Iz ljubljanskega mestnega odbora.

Predvčerajšnje seje ljubljanskega mestnega odbora se je udeležilo z gospodom županom vred 20 mestnih odbornikov.

Gosp. dr. Suppan je poročal o dopisu c. kr. vojnega ministerstva, katero je vprašalo, ali bi mesto hotelo zidati tako vojašnico za konjico, da bi se v njej namestili polkovni indvizionski štab pa trije eskadroni. Za tako zgradbo bi bilo treba 17 oral prostora, ki bi veljal 54.000 gld.; vsi stroški pa bi znašali okolo 800.000 gld. Konjica bi bila pač za deželo, to je za kmetovalce velike koristi, za mesto pa ne, kajti, ako dojde sem konjica, utegne oditi del peštva, katero daje mestu veliko več dobička. Zato nasvetuje, naj se ponudba vojnega ministerstva glede vojašnice za konjico ne sprejme. Ta nasvet se jednoglasno odobri.

G. dr. Suppan potem še poroča o odškodovanju škofijstva, ki je podrlo svoje hleve za stolno cerkvijo. G. knezoškof je prej izjavil, da odstopi prostor in vodnjak mestu v last, če se mesto zaveže, da tega prostora nikdar ne bode zazidalo. Za tak odstop pa bi bilo treba dolgih potov, dovoljenja papeževega itd. Da se temu ogne, je ponudil gospod knezoškof škof, naj ostaneta vodnjak in prostor, kjer so stali hlevi, škofijska lastnina, pa knezoškof in kapitelj se obvezeta, da bode vodnjak in prostor, ki se ima ozaljšati z nasadi, za zmirom na javno porabo, čemer je vlada tudi uže pritrdila. Poročevalec predlaga, naj se odškodnine

dovoli, kolikor je bilo izgovorjeno, t. j. 5000 gl., kar mestni zbor jednoglasno potrdi.

G. Dežman poroča o ustanovi štipendijev za učence, da bi pohajali graško obrtno šolo. Vlada je ustanovila tri take štipendije po 300 gld. in tudi hranilnica bode ustanovila jednega. G. Dežman nasvetuje, naj se vladno naznanilo o ustanovi obrtnih štipendijev z zahvalo vzame na znanje in vladi odgovori, da mesto za zdaj ne bode ustanovilo takih štipendijev, da je pa pripravljeno jih ustanoviti, kadar se pokaže potreba. G. grof Chorinski predlaga, naj bi se ustanovil vsaj eden štipendij, a predlog ne obvelja, nego sprejme se odsekov nasvet, katerega podpira tudi g. Regali.

Za namestovanje bolnega učitelja g. Močnika dovoli mestni odbor 107 gld. 33 kr., za paralelko četrtega razreda na drugej mestnej šoli v prihodnjem letu 500 gld., za vzdrževanje obrtne šole, učiteljem mestnih šol 330 gld. in nadučitelju vodji g. Praprotniku za minolo šolsko leto stanovnine še 100 gld. Učiteljici gospici Fröhlichevej odbor izreče zahvalo za brezplačno podučevanje v ročnih delih v mestnej šoli na močvirji.

G. pl. Zhuber predlaga kot poročevalec, naj se mestnim služabnikom dovoli dvoje petletnic po 30 gld., kar brez ugovora odobri. Nadalje predlaga g. pl. Zhuber, naj se udovi mestnega tesarja Lavrina dovoli za tri leta miloščine po 116 gld. na leto. G. dr. Zarnik temu ugovarja in nasvetuje, da se ne dovoli nič, ker ima udova lepo premoženje in še hranjene novce; ljudje iz Trnovega in Krakovega ustavljajo mestne odbornike na ulicah in jih vprašujejo, ali bodo zopet mestne novce proč metali in Lavrinovej udovi, ki je bogata, miloščino dovolili. G. dr. Suppan predlaga samo 80 gld. na leto. G. Regali podpira g. dr. Zarnika, g. dr. pl. Schrey pa g. dr. Suppana. G. grof Chorinsky izjavi za dr. Zarnikov predlog. O vrsti glasovanja se vname jako živahen razgovor. Predlog odsekov in dr. Suppanov ostaneta v manjini; za odsekov predlog glasuje samo poročevalec, za dr. Suppanov predlog 7 odbornikov. Vsled tega je bila prošnja rešena v smislu dr. Zarnikovega predloga.

Mestni župan odgovarja končno na interpelacijo dr. Zarnika, kaj je s prošnjo gostilničarjev v sv. Florijana ulicah zaradi tega, da bi smelo stati nekoliko voz pred hišami in pové, da ima prošnja zdaj policijski odsek, ki bode kmalu o njej poročal mestnemu zboru. Na vprašanje g. Regalija pa, kdaj bode magistrat nehal ulivati smrdljivo vodo v stranišča in kanale, naznani g. župan, da bo to prestalo, kadar bode jenjala vročina.

G. Regali je naznil neko interpelacijo, a zbor je postal mej tem nesklepčen in župan zaključil sejo.

(G. Regali nam je poslal to interpelacijo, da jo priobčimo, pa je uže nijsmo mogli uvrstiti v današnji list. Ur.)

Domače stvari.

— (Veteransko društvo) bode drevi rojstni dan Nj. veličanstva presvitlega našega cesarja slavilo z veselico na okinčanem vrtu gostilne pri „zvezdi“ (Frlinec.) Svirala bode mestna godba.

— (Porotne obravnave.) V dan 22. avgusta: Tonija Fran, 23. avg.: Narobe Šimon, 24. avg.: Markovič Matevž, 25. avg.: Korbar Jakob, vsi štirje zaradi uboja; 26. avg.: Godeša Jakob zaradi spolskega posiljenja; 27. avg.: Sopotnik Martin zaradi ponarejanja denarjev; 29. avg.: Kočever Jakob zaradi po-

žiganja; 30. avg.: Sršen Jože zaradi teške telesne poškodbe; 31. avg.: Dolinar Jernej in Novak Fran, oba zaradi uboja.

— (Iz vagona skočil) je zadnjo sredo ljubljanskemu odgonskemu sprevodniku Matiji Eppichu iz ječe izpuščen 27 letni kaznjeneec, Arnulf Bachman iz Gornjega grada na Štajerskem v Črešnjskem tunelu mej postajama Pragersko in Slovensko Bistrico. Vlak se nij ustavil, da bi bili pogledali za ubežnikom, ki se je gotovo težko poškodoval.

SOKOL! Gospodje društveniki zbirajo se danes v nedeljo 21. t. m. popoldne ob 2. uri v čitalnici, od tod odidejo točno ob 1/23. uri na kolodvor ter se odpeljejo ob 3. uri s poštnim vlakom po južnej železnici v Borovnico. Odbor.

Vesteneckova kazinska afêra pred ljubljansko c. kr. deželno sodnijo.

V Ljubljani, 19. avgusta.

Danes dopoldne ob 9. uri vršila se je pred ljubljansko c. kr. deželno sodnijo prizivna obravnava o znanej Vesteneckovej kazinskej afêri. Sodišču je predsedoval deželne sodnije predsednik g. Grčar, votanti so bili deželne sodnije svetovalci gg. pl. Zhuber, baron Rechbach in dr. Vidic, zapisnikar avskultant g. Benedikt. G. Vestenecka je zastopal advokat g. dr. pl. Schrey, tožnik g. Lapajne pa je zastopal tožbo sam. Soba, v kateri se je vršila obravnava, je bila polna izobraženega občinstva, isto tako predsoba.

Najprej se prebere zapisnik obravnave pred c. kr. del. okrajno sodnijo, kateri je ves spisan z izborna natančnostjo.

Potem prične dr. pl. Schrey utemeljevati priziv proti razsodbi prve instance in napada sodni protokol, češ, da nij prav resnično narujen; on citira nekatere izreke prič prav po svoje, pravi, ka nij dokazano, da bi se bile razžaljive besede: „Ich werde mir die unehre anthun, Ihnen ins gesicht zu spucken“, „Sie wicht Sie“, — na katere se naslanja sodba prve instance, res izgovorile nasproti g. Lapajnetu, pa da ti izreki v obče nijso razžaljivi; dalje trdi, da, če bi tudi bili razžaljivi, kakor je to spoznal prvi sodnik, se ne smejo soditi po §. 491 ampak k večjemu po §. 496. k. z. Dr. pl. Schrey tudi pravi, da je, ako bi sodnija g. Vestenecka ne osvobodila popolnem, (pa govornik pričakuje, da ga bode) kazen previsoka in bi se morala zmanjšati. Končno nasvetuje, naj sodišče g. Vestenecka proglasi nekrivim. Tožnik g. Lapajne v gladkem govoru spretno pobija zagovornikove razloge. Sklicevaje se na popolnem pravilno spisani protokol obravnave dokaže, da je g. dr. pl. Schrey izpovedbe prič po svoje zavijal in odbija sumičenje zagovornikovo, da je bil priča Fran Bučar pijan, da se tedaj na njegovo spričevanje nij ozirati. Potem nadaljuje blizu takole: „Zdaj nastane še vprašanje, kakšni motivi so zatoženca g. Vestenecka pripravili k temu, da me je tako inzultiral in dalje, ali sem jaz dal le količkaj povoda, da se je to zgodilo. Vse priče, katere so bile v kazinskej kavarni, izpovedujejo jednoglasno, da je le slovensko govorjenje g. Vestenecka razsrdilo, pa da jaz nijsem nij najmanjšega povoda dal prepiru, nego da sem bil popolnem miren. Torej od kraja zabavljanje in sčuvanje nij bilo namerjeno na mojo osobo, ampak na slovenski moj materin jezik, katerega velika večina prebivalstva moje domovine govori. Branilo se mi je, da govorim svoj ma-

terin jezik, a jaz sem se upiral temu zahtevanju. Ciganski otrok v Pusti s ponosom govori svoj materin jezik, jaz pa bi ne bil smel v glavnem mestu svoje lepe domovine govoriti slovenski? Vsak izobražen mož mi bo pritrtil, da se nijsem udal nasilstvu g. Vestenecka. Popolnem miren sem poslušal, kako so g. Vesteneck in c. k. profesorji mili moj materin jezik pitali z najnesramnejšimi psovki. Kri mi je vrela, ko sem slišal besede: „sau-sprache“, „hundssprache“ itd. a premagal sem se. Čutil sem razžaljenje svojega materinega jezika, a pomislil tudi konsekvence tega, kar bi storiti hotel, in ostal sem miren. Ali bi bil vsak ostal miren, o tem razsodbo prepuščam brez skrbi sl. sodišču in vsemu prebivalstvu kranjske dežele, katero je jednoglasno odobravalo moje obnašanje. O tem nij dvoma, da je g. Vesteneck z zaničevanjem mojega materinega jezika in z osebnim žaljenjem mene in mojega tovariša g. Bučarja namerjal zapeljati, da bi vzkipela in prestopila „zum thätlichen angriff“. In ko bi bil jaz to storil, kakšno vpitje, kakšno haló bi bilo zavriščelo po vsem Izraelu krščene in nekrščene dunajske žurnalistike, koliko blata in nesramnosti bi se bilo zopet nametalo na mojo lepo kranjsko domovino. Glejte, bi bili vpili, celo tako imenovani izobraženi del slovenskega naroda je tako zdivjan, da napade c. kr. okrajnega glavarja; glejte, to je sad „spravne êre“. Tako in jednako bi bili pačilci javnega mnjenja pisali. Jaz bi bil javnemu zaničevanju izpostavljen, moja domovina z blatom ometana in namen zatoženca g. Vestenecka — dosežen. Jaz sem bil s tem, da se je zasramoval moj materin jezik in moja osoba, globoko razžaljen v svojej časti. Malokateri bi bil miren ostal, nego sam bi si bil pomagal; jaz nijsem tega storil, ampak nastopil sem pravni pot in apeliram na pravni čut sl. sodišča. Nijsem si izvolil zastopnika pravdosrednika, ker sem prepričan, da mi v nejednakem boji postavne pomoči ne bode manjkalo; zanašam se na lepe besede: „Es giebt noch richter in österreich!“ Naj se pa sodba okliče kakeršna hoče, alko tudi propadem v nejednakem boji, moje in mojih sorojakov prepričanje bode ostalo in tolažil se bom s slavnim izrekom Galileija: „E pur' si muove!“

Po kratkej repliki in dupliki zagovornika in tožnika sklene g. predsednik dokazilno obravnavo in po polurnem prestanku oznani sodbo, da je c. k. okrajni glavar dr. Fränzl vitez Vesteneck kriv prestopka razžaljenja časti po §. 496 k. z. in zaradi tega obsojen na 5 gld. kazni ali pa jeden dan zapora in da ima plačati troške kazenske pravde.

Zoper to razsodbo nij nobenega priziva več.

Dunajska borza 20. avgusta		
Enotni drž. dolg v bankovcih . . .	77 gld. 60	kr.
Enotni drž. dolg v srebru . . .	78	35
Zlata renta	94	20
1860 drž. posojilo	131	75
Akcije narodne banke	836	70
Kreditne akcije	362	70
London	117	65
Napol.	9	34 1/2
C. kr. cekini	5	55
Državne marke	57	35

Tržne cene	
v Ljubljani 20. avgusta t. l.	
Pšenica hektoliter 9 gld. 10 kr.; — rež 5 gld. 70 kr.; — ječmen 4 gld. 23 kr.; — oves 2 gld. 92 kr.; — ajda 5 gld. 70 kr.; — prosó 4 gld. 87 kr.; — kuruza 5 gld. 40 kr.; — krompir 100 kilogramov 2 gld. 50 kr.; — fižol hektoliter 7 gld. — kr.; masla kilogram — gld. 90 kr.; mast — gld. 82 kr.; — špeh frišen — gld. 72 kr.; špeh poven — gld. 74 kr.; — jajce po 2 kr.; — mleka liter 8 kr.; — govédine kilogram 56 kr.; — telečaine 48 kr.; — svinjsko meso 60 kr.; — sená 100 kilogramov 2 gld. 14 kr.; — slane 1 gld. 51 kr.; — drva trda 4 kv. metrov 5 gld. 80 kr.; — mehka 4 gld. 20 kr.	

Božjast

ozdravlja pismeno specialni zdravnik **dr. Killisch** v **Draždanih** (Dresden, Sachsen). Za velike uspehe (8000) velike medalje znanst. društ. v Parizu. (430-4)

Sedmo- ali osmošolec

z dobrimi spričevali se sprejme prihodnje šolsko leto za **domaćega učitelja** s hrano in stanovanjem. Kje? pove opravništvo „Slov. Naroda“. (465-2)

Bergmanovo

mjilo zoper pege,

s katerim se pege popolnem odpravijo; 1 kos 45 kr. Prodaja **Jos. Svoboda**, lekarnar v Ljubljani, na Preširnovem trgu. (166-22)

J. Giontinijeva knjigarna

v Ljubljani

priporoča (470)

Razlag, dr.: Pravnik slovenski, list za pravosodje, upravo in državoslovje, leto III. gl. —.60

S pošto 10 kr. več.

Razlag, dr.: Pesmarica —.60

S pošto 5 kr. več.

Goethe A.: Trtna uš, Z dvema tablicama barvanih podob —.10

S pošto 2 kr. več.

Original Recepten Buch aus dem Gebiete der Wein-, Essig-, Bier-, Branntwein-, Liquer-Destillation etc. Branche 2.—

Málin,

pol ure od Iga v vasi **Kremenici** se dá v **najem** ali **proda**: málin ima štiri kamne, stope, žago in zraven gospodarsko poslopje, vse novo. Dela je vedno obilo, 1000 gld. plača se takoj, drugo se obresti s 6%. — Več se zvé pri **Franu Piškurji** v Ljubljani. (471-1)

Hiša v Ljubljani.

Na prijaznem in zdravem kraju, blizu glavnega trga v Ljubljani, je **jednonadstropna hiša** v najboljšem stanju (iz proste roke) **na prodaj**. — Obsega troje lepih stanovanj z dotičnimi drvarnicami in kletmi, potem magacin ter vrt za sadje in zelenjavo. — Natančneje se zvé v pisarni g. **dr. Jar. Zupanca**, c. kr. notarja v Ljubljani. (469-1)

2000 gld.

leško na leto zaslužijo **gostilničarji** in **kupčevaloi**. Brošurica fabrikacij veča 3 gld.; dobi se po poštnem podvzetju: **F. Schlosser, Trst**. (419-25)

V hiši št. 54 sv. Petra cesta v Ljubljani se sprejme (466-3)

več dijakov v stanovanje.

V najem

se dá s 1. novembrom v **Idriji** uže dolgo obstoječa **gostilnica** z najboljšim pivo- in vinotržjem, s 3 gostilnimi sobami, 2 dvoranama, 4 sobami za tučce z opravo ali brez oprave, prostorno svetlo kuhinjo, ledenico in vinsko kletjo s sodi vred; dalje z dobro urejenim kegljiščem, katero se po zimi lahko greje, z vrtoom za goste in za zelenjavo, hlevom in postrešjem za seno. — Natančneje pri lastniku **Franu Diđiču**, sedlarju v **Idriji**. (458-3)

Fran Kaiser,

puškar v Ljubljani,

Židovska ulica (v hiši gostilnice „pri lipi“). priporoča svojo novo vstanovljeno zalogo dobro doiskušenege in popolnem zanesljivo izdelanega

orožja vsake vrste

po najnovejših, dobro pripoznanih zistemih in konstrukcijah: Daleč streljajoče **Lancaster-, Central-, Lefauchaux-** in **perkuzijske puške, lovske puške, pištole, risanice za streljanje v salonsko in vrtno tarčo, samokrese, patrone, londonske in pariške pribitke, užigalne kapice, najboljše drobe, lovske pripravo vsake vrste, basalno in snažilno robo, lovske čutare, lovske torbice, cartouchières, ovratnike za pse in vrvice, biče, etuis in kasete za puške, vlagališča, lovske stole, lovske rogove, jatagane in lovske nože itd. itd. (443-3)**

Za vse se popolnem jamó in cene so zelo nizke. Vsa naročila se oskrbé točno in neugajajoče se z veseljem zamenja ali brezplačno premeni.

Tudi se tu vse v to stroko spadajoče reparature natanko in cenó izvršé.

J. ANĐEL-a

novoznajdeni

prekomorski prah

umori

stenice, bolhe, ščurke, mole, muhe, mravljinice, prešičke, ptične črviče, sploh vse žuželke skoraj nenaravno hitro in gotovo tako, da od žuželkine zalege **ne ostane nobenega sledu.**

Pravi prašek se dobiva v prodajalnici pri

J. ANĐEL-a,

13, „pri črnem psu“, Hausgasse 13,

(Dominikanergasse 13, Kettengasse 11)

v PRAGI.

V Ljubljani pri **Albin Sličarji**, trgovcu.

Zaloge na deželi imajo tam, kjer so naznačene po plakatih. (364-3)

PREVIDNOST!

„Brzi tiskár“

D. R. P. Št. 14.120.

je **jedini patentirani** prepisovalni aparat s pomočjo tiskarske barve.

Ta izdeluje po suhem potu brez tiskalnice skoro neomejeno število **jednako ostrih, globoko črnih** (tudi pisanih), **nespremenljivih** pesnetkov, ki tudi **jedini** v celem svetovnem poštnem društvu uživajo **poštno prednost**.

„Brzi tiskár“ preseza za mnogo vse dozdanje prepisovalne aparate: hecto-, auto-, polygraphe etc., doseže autograph. tiskalnice glede izvrševanja, preseza pa to glede ostrosti posnetkov, glede priprostosti in cenote.

Kompl. aparate z dvema tiskovnicama ploščama: Štev. 1, ²⁵/₃₂ cm., Štev. 2, ²⁸/₄₀ cm., Štev. 3, ⁴⁰/₅₀ cm., a. v. gl. 9.—, a. v. gl. 12.—, a. v. gl. 18.—, incl. odpošiljatev.

Prospekti, spričevala, orig. posnetki etc. takoj gratis in prosto.

Liberec, Češka.

(467-1)

Steuer & Dammann.

Glasovi

o novo iznajdenem

J. Andělovem

prekomorskem prahu.

Mi podpisani smo „**J. Andělov prekomorski prah**“, kateremu se vsestransko daje velika pohvala, rabili za uničenje golazni. Tu javljamo v interesu občinstva resničen rezultat:

„**J. Andělov prekomorski prah**“ je faktično specialiteta praška, umori hitro in gotovo vsakega mrčesa brez razložka — mi smo osnažili s pomočjo zelo praktične prašilne brizgalnice vse naše lokalitete, hišno opravo in obleko popolnem, kar nam daje povod, da ga po svojej lastnej skušnji vsakemu najtopleje priporočamo.

Mi še jedenkrat tu ponavljamo: „**J. Andělov prekomorski prah**“ je prava specialiteta; ne more se z denarjem plačati. (450-2)

Lous Ballin, platna prodajalec, **Jan Schreeb**, cvetličar, **Josip Wolf**, odvetnik, **Jan Hilf**, hišni posestnik, **Rud. Krause**, odpravljeni tajnik pri Nassavski železnici, **Josip Düsenbach**, restavrater.

Vsi iz **Limburga na Lahnu**, vojvodina Nassau.

Dobi se v drogueriji

„**zum schwarzen Hund**“, Hus- (Domikaner-) Gasse, Prag.

Peer, Herzmannsky z Dunaja. — Žorž iz Idrije. — Venecian iz Trsta.

19. avgusta:

Pri **Stena**: Zankl iz Gradca. — Essinger z Dunaja.

„KONKORDIJA“

vzajemno zavarovalno društvo, zavaruje po najnižjih tarifah

poslopja, premakljivo blago, živinsko klajo

itd. itd.,

za dobo od 3 mesecev naprej. — V preteklem letu je „**KONKORDIJA**“ v oddelku za ogenj prejela **468.396,77 gld.** premije, a za pogorišča izplačala **341.177,38 gld.**, — v svojem 13 letnem obstanku je izplačala za pogorišča **3.408.304,43 gld.** — Premoženja ima „**KONKORDIJA**“ več, nego je po matematičnem preračunjenju potrebno. — Škode izplačuje točno in vestno. Oglasila k pristopu sprejema in pojasnila daje podpisani **glavni zastop v Ljubljani**, kakor tudi **okrajna zastopstva** po deželi.

V Ljubljani, dné 10. avgusta 1881.

Glavni zastop „KONKORDIJE“:

Ignacij Valentinčič.

(463-2)

Za lovsko saisono.

Štefana Kaiserja udova

v Ljubljani, Selenburgove ulice št. 6.

priporoča svojo veliko zalogo vseh vrst

orožja in lovskih priprav

iz najbolj renomiranih tovarn in tudi lastne izdelke, kakor

Lefauchaux-, Lancaster-, perkuzijske-, salonske in puške na kapice, risanice, pištole, tercerole, patrone in drobe po najnižjej ceni.

Ob jednem javljam čestitim naročnikom, da je dozdanji delavec iz službe pri meni izstopil in da sem dobila novega vrlega, strokovnjaka delavca, ki izvrstno izvršuje nova dela, kakor tudi **poprave**.

Svojim čestitim naročnikom se udano zahvalujem za dozdanje zaupanje ter prosim za njih daljna naročila priporočujoč se

Štefana Kaiserja udova,

Selenburgove ulice št. 6.

(462-2)